

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kursplan

Fakultetsnämnden för hälsa, socialt arbete och beteendevetenskap
Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

1PE01U Mobbning, kränkande behandling och diskriminering -
skolpraktik och forskningsperspektiv, 10 högskolepoäng

Perspectives on Bullying, Offensive Behaviour and Discrimination -
School Practice and Research Pers, 10 credits

Ämnesgrupp

Pedagogik

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av Organisationskommittén 2009-12-10

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2010

Förkunskaper

Grundläggande behörighet. Enligt SFS 2002:760

Kursen riktar sig till verksam personal inom skolväsendet.

Förväntade studieresultat

Kursen syftar till att:

- problematisera och tydliggöra komplexiteten i begreppen mobbning, kränkande behandling och diskriminering,
- fördjupa insikter om mobbning, kränkande behandling och diskriminering som företeelse utifrån olika teoretiska perspektiv,
- utveckla kompetens i att upptäcka, definiera, förebygga och åtgärda mobbning,
- på vetenskaplig grund utveckla ett kritiskt förhållningssätt till program och metoder för att hantera mobbning,
- medvetandegöra hur diskriminering kommer till uttryck i skolan,
- öka effektiviteten i skolans arbete mot mobbning, kränkande behandling och diskriminering.

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs skall kursdeltagaren:

- känna till diskursen om mobbning i Sverige,
- kunna redogöra för och problematisera begreppen mobbning, kränkande

- behandling och diskriminering i den svenska skolan,
- vara orienterad om gällande svenska styrdokument om diskrimineringsgrunderna och olika förklaringsmodeller till mobbning och diskriminering,
- ha kännedom om mobbningsens och diskrimineringens omfattning i Sverige
- känna till konsekvenser av mobbning och diskriminering i skolan,
- kunna relatera till aktuell lagstiftning och gällande styrdokument om likabehandling och diskriminering.

Värderingsförmåga och förhållningsätt:

Efter avslutad kurs skall kursdeltagaren:

- kunna kritiskt värdera, granska och diskutera befintliga antimobbningsprogram
- kunna kritiskt granska och utveckla en skolas likabehandlingsplan
- kunna granska och diskutera befintliga program för att hantera mobbning i skolan,
- kunna bidra till att utveckla och förbättra arbetet mot mobbning och diskriminering i skolan.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs skall kursdeltagaren:

- visa kompetens att upptäcka, definiera och dokumentera situationer med mobbning och diskriminerande handlingar i skolan,
- ha kompetens att utveckla skolans arbete med likabehandlingsplanen,
- besitta förmågan att förbättra arbetet mot mobbning och diskriminering i en skola.

Innehåll

Kursen fokuserar moment av relevans för utveckling av kunskaper om mobbning, kränkande behandling, diskriminering och likabehandling.

- Begreppen mobbning, kränkande behandling, trakasserier, diskriminering och likabehandling
- Diskursen om mobbning i Sverige
- Förekomst av mobbning, kränkande behandling och diskriminering
- Förklaringsmodeller till mobbning och beskrivning av diskrimineringsgrunderna
- Olika former och konsekvenser av mobbning och diskriminering
- Barn- och elevskyddslagen, lagen om förbud mot diskriminering och skolans styrdokument
- Program för att motverka mobbning och strategier för att motverka diskriminering
- Praktiskt deltagande i utveckling av en skolas likabehandlingsplan

Undervisningsformer

Kursen genomförs som "halvdistanstkurs" med obligatoriska, fysiska träffar på respektive högskola vid minst sex tillfällen. Varje campusträff omfattar nyckelföreläsningar, workshops, litteratur- och examinerande seminarier. Mellan träffarna äger litteraturstudier, nätbaserad kommunikation med och mellan kursdeltagare rum. Därutöver genomförs fältstudier och praktiskt förändringsarbete. Som stöd genomförs ett antal skolbesök. Kursdeltagarna förväntas samarbeta vid planering av skolbesöken genom överenskommelse om gemensamma träffar på fältet.

Deltagarnas egen skolverksamhet utgör utgångspunkt för kursen.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd eller Godkänd.

Examinationsformer anpassas till kursdeltagarnas förutsättningar och särskilda förutsättningar vid olika skolor.

Former för bedömning är muntliga och skriftliga redovisningar med utrymme för kreativ gestaltning, enskilt och i grupp.

Underlag för bedömning - halvdistanskurs:

Uppgift 1: Granskning (enskilt eller i grupp) av en (din) skolas likabehandlingsplan

Uppgift 2: Förslag till utveckling av en likabehandlingsplan för en skola med muntlig redovisning i seminarieform

Uppgift 3: Litteraturseminarium - redovisning av kurslitteratur

Uppgift 4: Granskning och jämförelse av befintliga program och strategier för att motverka diskriminering, mobbning och annan kränkande behandling i skolan

Uppgift 5: Lämplig fältarbete i samråd mellan kursdeltagarna och berörda skolan(or)

Omtentamen erbjuds inom sex veckor efter ordinarie tentamenstillfälle (inom ramen för ordinarie terminstid). Antal tentamenstillfällen är begränsade till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21 §).

För betyget Godkänd krävs att förväntade studieresultat är uppfyllda.

Kursvärdering

Kursvärderingen genomförs tillsammans med deltagarna dels fortlöpande, dels i slutet av

kursen i enlighet med av Skolverket utfärdade riktlinjer. Kursvärderingen ska delges kursdeltagarna och uppdragsgivaren samt vara vägledande för genomförandet av såväl pågående kurs som för utveckling och planering av kommande kurser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Att färgas av Sverige. Upplevelser av diskriminering och rasism bland ungdomar med afrikansk bakgrund i Sverige. Utgiven av DO, 62 sidor

Det blågula glashuset - strukturell diskriminering i Sverige. (2005)
SOU 2005:56. (ss. 74 - 84, kap 5), (52 s).

Dunkels, Elza. (2009). *"När kan vi tala om nätmobbning?"*. Artikel under publicering.

Eriksson, Björn, Lindberg, Odd, Flygare, Erik & Daneback, Kristian. (2002). *Skolan – en arena för mobbning*. Stockholm: Skolverket. (145 s). Länkadress:
www.skolverket.se/publikationer?id=1028

Frånberg, Gun-Marie. (2003). *Mobbning i nordiska skolor. Kartläggning av forskning om nationella åtgärder i nordiska skolor*. Köpenhamn: Nordiska ministerrådet. (67 s).
Länkadress: www.norden.org/pub/ebook/2003-508.pdf

JämO (2008). *"Förebygga diskriminering, främja likabehandling i skolan"* [En handledning från JämO, DO, HO, HomO & BEO]. (20 s).
Länkadress: www.jamombud.se/docs/handledning_skolan_likabehandling.pdf

Martinsson, Lena & Reimers, Eva (red. 2008). *Skola i normer*. Kap 4, "Asexuell heteronormativitet". Stockholm: Gleerups. (s. 97 - 130).

Olweus, Dan. (1994). *Mobbning i skolan – vad vi vet och vad vi kan göra*. Stockholm: Liber utbildning. (103 s).

Osbeck, Christina, Holm, Ann-Sofie & Wernersson, Inga. (2003). *Kränkningar i skolan – förekomst, former och sammanhang*. Göteborgs universitet: Centrum för Värdegrundsstudier. (188 s).
Länkadress: <http://hdl.handle.net/2077/8440>

Skolverket. (2006). *Allmänna råd och kommentarer. För arbetet med att främja likabehandling och för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling.*

Stockholm: Skolverket. (36 s).

Länkadress: www.skolverket.se/publikationer?id=1646

Skolverket. (2009). *På tal om mobbning.* www.skolverket.se/mobbning. (130 s).

Thors, Christina (red). (2007). *Utstött – en bok om mobbning.* Stockholm:

Läraryrkesförbundet. (161 s).

Utbildningens dilemma - Demokratiska ideal och andrafierande praxis. (2006) SOU 2006:40. (s.47-101, s.135-165, s.187-249), (145 s).

Vad innebär diskriminering? Jämförelser mellan olika gruppers uppfattningar och med närliggande begrepp. Utgiven av statistiska centralbyrån, (29 s)

Wrethander, Bliding, Marie. (2007). *Inneslutning och uteslutning – barns relationsarbete i skolan.* Lund: Studentlitteratur. (185 s).

Referenslitteratur

Bartley, Kristina. (2007). *Skolans demokratiuppdrag förstärks – om rätten till skadestånd för kränkande behandling.* Perspektiv på demokrati. En vänbok till Hans Lindfors. Skrift nr 1:2007. Borås: Högskolan i Borås. Institutionen för pedagogik. (s 68-98). (30 s).

Erdis, Mare (2000). *Juridik för pedagoger.* Lund: Studentlitteratur. (133 s).

Kimber, Birgitta, Rolf Sandell, Sven Bremberg. (2007). *Social and emotional training in Swedish classrooms for the promotion of mental health: Results from an effectiveness study in Sweden, in Preparation.* Stencil.

Gruber, Sabine. (2008). *När skolan gör skillnad. Skola, etnicitet och institutionell praktik.* Stockholm: Liber.

Martinsson, Lena & Reimers, Eva (red. 2008). *Skola i normer.* Stockholm: Gleerups.

Moore, Mark H., Carol V. Petrie, Anthony A. Braga, and Brenda, L. McLaughlin, (Red.).

(2003). *Deadly Lessons: Understanding Lethal School Violence.* National Research Council, USA The Final Report and Findings of the "Safe School Initiative": Implications for the Prevention of School Attacks in the United States. (342 s).

Länkadress: www.books.nap.edu/openbook.php?record_id=10370&page=R1

Myndigheten för skolutveckling. (2007). *Kartläggning av utvärderade program mot mobbning.* (27 s).

Länkadress: www.skolverket.se/mobbning

Parszyk, Ing-Marie, 1999, *En skola för andra. Minoritetslevers upplevelser av arbets- och livsvillkor i grundskolan,* HLS förslag Studies in Educational Sciences 17

Rigby, Ken. (2004). *Addressing Bullying in Schools: Theoretical Perspectives and their*

Implications. School Psychology International 25. (s. 287-300). (13 s).

Länkadress: www.spi.sagepub.com/cgi/reprint/25/3/287

Skolverket. (1994). *Överenskommet! Fyra internationella överenskommelser som ligger till grund för de nya läroplanerna.* Stockholm: Skolverket. (152 s).

Länkadress: www.skolverket.se

Thornberg, Robert. (2006). *Det sociala livet i skolan. Socialpsykologi för lärare*. Stockholm: Liber. (s. 228-265). (38 s).

Utbildningsdepartementet. (1985). *Skollagen (1985:1100)*. Svensk författningssamling (SFS). Länkadress: 62.95.69.15/

Utbildningsdepartementet. (2006). *Lag (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever*. Svensk författningssamling (SFS).

Länkadress: 62.95.69.15/

Texter om program och metoder mot mobbning (för analys)
Befintliga likabehandlingsplaner från den egna skolan.